

Professionele Vorming (I): Reflecteren op mijn eigen werk

De heilige Jozefmaria benadrukte vijf aspecten van de vorming die het Opus Dei aanbiedt: menselijk, geestelijk, leerstellig-religieus, apostolisch en professioneel. Deze serie legt uit wat de impact van die vorming is op de heiliging van het werk. Maar wat is professionele vorming precies?

25-3-2024

Een student die een semester in het buitenland doorbrengt, een ervaren ambtenaar, een freelancer die ontwerpwerk vanuit huis doet, een docent aan het begin van een nieuw academisch jaar, een ingenieur die net naar een ander land is geëmigreerd, een verpleegster die dankbaar is voor een recente promotie, een verkoopmedewerker wiens uren en salaris net zijn ingekort, een kapster die haar salon moest sluiten tijdens de pandemie, een ouder die voor jonge kinderen zorgt, een pas afgestudeerde op zoek naar zijn of haar eerste baan... In deze en vele andere persoonlijke en professionele omstandigheden zien we christenen die het voorbeeld van Jezus de arbeider proberen te volgen, geholpen door de vorming die in het Opus Dei wordt aangeboden. De Ambachtsman van Nazaret is hun belangrijkste model (Mt 13,54-58).

Het leven van ieder mens bevat een verleden en een toekomst, zowel licht als schaduw, vreugde en lijden, goede en slechte beslissingen, dromen en twijfels – met gevolgen voor het gezin en de samenleving. Ieder van ons is geroepen om, in onze eigen specifieke omstandigheden, ons werk te heiligen, onszelf te heiligen in ons werk en anderen te heiligen door ons werk.

Om deze missie uit te voeren, benadrukte de heilige Jozefmaria de noodzaak om ons goed voor te bereiden: "Als je zout en licht moet zijn, heb je wetenschap, bekwaamheid nodig."^[1] "Maar, mijn liefste kinderen, om dat zaaien effectief te laten zijn, moet je een aantal verschillende aspecten versterken – geestelijk, psychologisch en professioneel."^[2] "Het is niet voldoende de wens te koesteren om het algemeen welzijn te dienen. De

wijze waarop die wens in de praktijk omgezet kan worden is bekwame mannen en vrouwen te vormen, die op hun beurt in staat zijn de vruchten van deze vorming aan anderen door te geven."^[3] —

Het Opus Dei zet zich in voor een christelijke vorming die alle dimensies van de persoon bereikt, inclusief het werk. De intellectuele en technische voorbereiding die nodig is voor elk beroep wordt echter verworven in onderwijs- en opleidingsinstituten en in ieders werkervaring, niet in het Opus Dei. Het Opus Dei biedt ook geen cursussen aan in mentorschap, soft skills of persoonlijke vaardigheden (om maar een paar werkgerelateerde voorbeelden te noemen). Wat komt er dan kijken bij deze professionele vorming? De artikelen in deze serie zullen hierover enkele beschouwingen geven.

Hier en nu, voor mij: vorming voor mijn leven

De boodschap van de heilige Jozefmaria over de heiliging van het werk, de transformatie van de wereld van binnenuit en de centrale rol van het werk in het leven van de samenleving brengt christenen ertoe om hun begrip van het werk te verdiepen als de as van hun roeping en zending in de wereld, met al zijn uitdagingen en mogelijkheden. De wereld van binnenuit aan God toewijden, getuigen van het evangelie, de mensen om hen heen dienen en helpen sociale structuren menselijker te maken zijn enkele manifestaties van de identificatie van de lekengelovigen met Christus – priester, profeet en koning – door het doopsel.^[4]__

Of we nu werken in een sterk gereguleerde baan of in een creatieve deeltijdbaan, we moeten

nadenken over deze belangrijke waarheden. Alle menselijke taken hebben enkele gemeenschappelijke aspecten, want "de waardigheid van de arbeid is gebaseerd op de Liefde"^[5] en het "moet een offergave zijn die de Schepper waardig is;"^[6] "Het werk vloeit voort uit liefde, is een uiting van liefde en gericht op liefde."^[7] Ieders functie zal ook meer persoonlijke aspecten bevatten, die weerspiegeld worden in ieders offer van hun werk, nauw verbonden met Christus aan het kruis en in de heilige Mis, waarbij ze de mensen om hen heen dienen in overeenstemming met de kenmerken van hun eigen beroepssituatie.

Van de vele aspecten waaruit ieders professionele werk bestaat, vragen er twee om zorgvuldige persoonlijke reflectie: Waaruit bestaat de heiliging van mijn eigen werk, het werk dat voor mij ligt? Hoe kan ik dat doen in

mijn eigen specifieke
omstandigheden en omgeving?

Voor een oncoloog houdt heiligend
werk in dat hij op de hoogte blijft van
de resultaten van nieuw
wetenschappelijk onderzoek en dat
hij empathisch luistert naar
patiënten; voor een buschauffeur
kan het betekenen dat hij veilig een
bocht neemt en glimlacht naar de
passagiers; voor een architect
betekent het dat hij goed luistert
naar wat een klant wil en ernaar
streeft dat het resultaat goed en
aantrekkelijk is. Het antwoord op de
vraag "Wat houdt het heiligen van
mijn werk in?" zal verschillen voor
een professionele atleet,
supermarktmedewerker, advocaat,
bedrijfsleider, kok, sopraan, boer,
leraar en vrachtwagenchauffeur.
Ook degenen die gepensioneerd,
werkloos of chronisch ziek zijn
zullen moeten nadenken over hun
eigen persoonlijke situatie.

Naast de specifieke kenmerken van ieders baan, speelt prudentie hier een belangrijke rol bij het nemen van de juiste beslissingen. Iemand die bijna met pensioen gaat, kan ervoor kiezen om het laatste deel van zijn werkende leven lui of enthousiast tegemoet te treden. Een zwangere getrouwde vrouw kan te maken krijgen met de uitdagingen van een omgeving die vaak wantrouwend of afkeurend tegenover zwangerschapsverlof staat. Een econoom of advocaat kan in situaties terechtkomen die indruisen tegen wat hun geweten hen ingeeft dat rechtvaardig is. Om de eindjes aan elkaar te knopen, moet een getrouwd stel misschien overwegen of een van hen moet verhuizen om het gezin vanuit het buitenland te onderhouden. Op andere momenten zal de vraag aan de orde zijn of iemand minder uren moet gaan werken om voor afhankelijke ouders,

jonge kinderen of zieke familieleden te kunnen zorgen.

De juridische, beroepsmatige, economische, educatieve, sociale en politieke omstandigheden in elk land zijn bepalend voor veel van de kwesties die in het beroepsleven aan de orde komen, en prudentie helpt om deze te beoordelen en de juiste middelen te vinden om een juiste beslissing te nemen.

Enkele hedendaagse uitdagingen

De werkomgeving presenteert vandaag de dag complexe situaties waar we allemaal in meer of mindere mate mee te maken hebben. Misschien kunnen enkele van de huidige uitdagingen, die hieronder besproken worden, licht werpen op de manieren waarop vorming ons helpt om ons werk hier en nu te heiligen.

De noodzaak om kwesties diepgaand te bestuderen en te streven naar de wijsheid om te bepalen wat authentiek menselijk is, is al langer duidelijk. Dit is vooral nodig gezien de oppervlakkigheid en menselijke verarming waartoe de alomtegenwoordigheid van technologie en hyperspecialisatie kan leiden. Een overvloed aan vorming zal niet effectief zijn als de persoon de materie niet eigen maakt, vergezeld van beschouwing, reflectie, dialoog en waardevolle lectuur. "Als iemand niet geleerd heeft om stil te staan en iets moois te bewonderen, moeten we niet verbaasd zijn als hij of zij alles behandelt als een object dat zonder scrupules gebruikt en misbruikt kan worden. Als we een diepgaande verandering teweeg willen brengen, moeten we beseffen dat bepaalde denkwijzen ons gedrag daadwerkelijk beïnvloeden,"^[8] zei paus Franciscus.

Een andere huidige uitdaging is het terugvinden van de vreugde van het delen en de rijkdom van menselijke relaties wanneer we geconfronteerd worden met de verstikkende cultuur van succesvol zijn om ons heen. De vraag naar resultaten, de zelfopgelegde behoefte om te presteren en onze eigen kwaliteit te meten, processen die voorbijgaan aan menselijke personen, en pesterijen op het werk kunnen allemaal leiden tot frustratie, uitputting, mislukking of ontmoediging. Soms leiden ze ook tot lichamelijke of psychische ziekten. Paus Franciscus herinnert ons aan de noodzaak om vast te houden aan wat het belangrijkste is: "Probeer ruimte te scheppen, waarin een cultuur van efficiëntie, prestatie en succes open kan komen te staan voor een cultuur van genereuze en onbaatzuchtige liefde, die in staat is om iedereen ... de mogelijkheid van een gelukkig en succesvol leven te bieden."^[9]

Een andere uitdaging waar we vandaag de dag mee te maken hebben is het verzoenen van agenda's en prioriteiten. "Het gezin is een controlepost. Wanneer de organisatie van werk het gezin gijzelt of zelfs de weg verspert, dan kunnen we er zeker van zijn dat de menselijke samenleving zichzelf begint tegen te werken."^[10] En dit geldt niet alleen voor het gezin; we hebben ook tijd nodig voor rust en sport, om een museum te bezoeken of vrienden te ontmoeten, om lessen te volgen of zieken te bezoeken – tijd voor christelijke vorming en een leven in dialoog met God.

Bovendien evolueert de wereld van het werk steeds sneller. Digitale transformatie heeft geleid tot nieuwe vormen van werk, met zowel positieve als negatieve gevolgen. Deze banen zijn over het algemeen flexibeler, creatiever en meer gericht op samenwerking, maar ook

onzekerder. Weinig jongeren zoeken een vaste baan van waaruit ze op een dag met pensioen kunnen gaan, zoals hun ouders of grootouders vaak deden. Tegelijkertijd maken nieuwe werkplatforms het gemakkelijker voor iedereen om zijn eigen kennis en interesses de basis te laten vormen voor een professionele toewijding waarmee zij in hun levensonderhoud kunnen voorzien.

Deze veranderingen op de werkplek hebben geleid tot de opkomst van nieuwe beroepen. Maar werk vinden blijft een uitdaging in veel landen die nog steeds lijden onder de economische crisis. Een eerste vaste baan vinden, na een periode van werkloosheid weer aan het werk gaan in een sector die snel verandert, het verontrustende vooruitzicht van vervroegd pensioen, zijn enkele van de veelvoorkomende problemen waar veel individuen en gezinnen

vandaag de dag mee te maken hebben.

Tot slot zien we de duidelijke noodzaak om ernaar te streven de wereld van werk menselijker te maken. Arbeidswetgeving, salarissen, werkzekerheid, contracten, uitkeringen en zoveel andere facetten moeten rechtvaardige oplossingen vinden. De volledige integratie van vrouwen in de beroepsbevolking en het openbare leven vereist speciale aandacht, net als andere uitdagingen waarmee ze geconfronteerd worden: het "glazen plafond"^[11], loonverschillen, bevallingsuitkeringen

Een geïntegreerd leven en holistische vorming

Om deze persoonlijke en professionele uitdagingen in de huidige maatschappij aan te gaan, hebben we een integrale en

holistische, dat wil zeggen alomvattende, vorming nodig voor de hele persoon in al zijn of haar dimensies. Zo kan bijvoorbeeld het versterken van deugden als geduld, standvastigheid, durf, nederigheid en bestendigheid een grote hulp zijn voor iemand die zich voorbereidt op uitdagingen zoals hierboven genoemd.

Vorming is niet in de eerste plaats de overdracht van informatie of kennis. Het is veeleer een persoonlijk proces van ontwikkeling, groei en volwassenheid, op zoek naar identificatie met Christus, volmaakt God en volmaakt mens, in overeenstemming met de geest van het Opus Dei. De verschillende facetten van onze vorming helpen ons om onze relatie met God in ons werk te versterken, de waarheid en het goede in ons beroep te ontdekken, de deugden te oefenen en de mensen om ons heen beter te

leren liefhebben. Dit leidt tot een leven dat gekenmerkt wordt door een grote liefde voor vrijheid naast een sterk verantwoordelijkheidsgevoel, met een verlangen om elke dag beter te worden, vertrouwend op de middelen die het Opus Dei zijn medewerkers en degenen die deelnemen aan zijn vormingsactiviteiten, biedt.^[12]

Werk is de "ruggengraat" die stabiliteit geeft aan ieders leven. Samen met onze afkomst plaatst het werk ons in de wereld: *Is Hij niet de zoon van de timmerman? Heet zijn moeder niet Maria en zijn broeders Jakobus, Jozef, Simon en Judas?*^[13] We leren burgers te zijn naast onze medemensen en een voorbeeld te geven door een leven van dienstbaarheid.

De vorming omvat dus elk aspect van ons leven: "De vorming van de

gelovigen van het Opus Dei, die begint wanneer ze hun eerste stappen zetten in het Opus Dei en duurt tot het moment van hun dood, omvat de menselijke, professionele, spirituele, apostolische en leerstellige aspecten – aspecten die harmonieus in elkaar grijpen, zoals past bij de sterke eenheid van leven die kenmerkend is voor de geest van het Opus Dei, en die door de Kerk nadrukkelijk wordt aanbevolen aan alle gelovigen."^[14]

Deze harmonieuze en evenwichtige ontwikkeling van houdingen en deugden ligt ten grondslag aan een christelijke levensstijl. De roeping tot heiligheid en apostolaat wordt juist werkelijkheid in ieders professionele werk en door de uitoefening van dat werk. Met ons werk onderhouden we onszelf en onze gezinnen en helpen we apostolische initiatieven in stand te houden voor het welzijn van alle mannen en vrouwen. We oefenen

het gemeenschappelijke
priesterschap van de gelovigen uit
door ons getuigenis en onze
intermenselijke relaties.^[15]_____

Zich beroepend op het voorbeeld van
de heilige Jozef, een hardwerkende
vader, "kan de crisis van onze tijd,
die economisch, sociaal, cultureel en
spiritueel is, voor ons allen dienen
als een oproep om de waarde, het
belang en de noodzaak van werk te
herontdekken."^[16]_____

^[1]_____ Heilige Jozefmaria, *De Weg*, nr.
340.

^[2]_____ Heilige Jozefmaria, *While He Spoke
to Us on the Way*, p. 226.

^[3]_____ Heilige Jozefmaria, *Gesprekken met
Mgr. Escriva*, nr. 73.

^[4]_____ Tweede Vaticaans Concilie. Vgl.
dogmatische constitutie *Lumen
Gentium*, nrs. 34-36.

[5] Heilige Jozefmaria, *Christus komt langs*, nr. 48.

[6] Heilige Jozefmaria, *Vrienden van God*, nr. 55

[7] Heilige Jozefmaria, *Christus komt langs*, nr. 48.

[8] Paus Franciscus, encycliek *Laudato Sì*, nr. 215.

[9] Paus Franciscus, *Ontmoeting met de bisschoppen*, Tokio, 23 november 2019.

[10] Paus Franciscus, *Algemene audiëntie*, 19 augustus 2015.

[11] Onzichtbare barrières die het vrouwen belet om topfuncties te vervullen (noot vertaler).

[12] Vgl. Prelatuur van het Heilig Kruis en het Opus Dei, *Ratio Institutionis*, Rome, 2007, nr.8.

[13] *Mt* 13,55.

[14] — Prelatuur van het Heilig Kruis en het Opus Dei, *Ratio Institutionis*, Rome, 2007, nr. 4.

[15] — *Ibid*, nr. 6.

[16] — Paus Franciscus, apostolische brief *Patris Corde*, nr. 6 (8 december 2020). Ter gelegenheid van de 15de verjaardag van het uitroepen van de heilige Jozef tot patroon van de Universele Kerk

Teresa Escobar Jerry Wang

Unsplash

pdf | Document automatisch
aangemaakt door [https://
dev.opusdei.org/nl-be/article/
professionele-vorming-i-reflecteren-op-
mijn-eigen-werk/](https://dev.opusdei.org/nl-be/article/professionele-vorming-i-reflecteren-op-mijn-eigen-werk/) (5-8-2025)